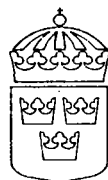

Socialutskottets yttrande

1990/91:SoU4y

Alkoholbeskattning, m.m.

1990/91
SoU4y

Till skatteutskottet

Skatteutskottet har berett socialutskottet tillfälle att yttra sig över ett antal motioner från den allmänna motionstiden 1991 som rör alkohol-skattefrågor. Det gäller motionerna Sk428 yrkandena 3 och 4, Sk433 yrkande 26, Sk608, Sk623, Sk627 yrkande 33, Sk641, Sk642, Sk657, Sk658, Sk683, Sk684, Sk685, Sk701, Sk732 yrkandena 3 och 4, Sk733 yrkande 2 och Sk738.

Socialutskottet begränsar sitt yttrande till rena alkoholskattefrågor och tar därför inte upp motionerna Sk641 yrkande 3 och Sk737 yrkande 2. En motion om avgifter på serveringstillstånd, som hänvisats till utskottet, överlämnas samtidigt till skatteutskottet.

Alkoholbeskattningen

I fyra motioner begärs att alkoholskatten höjs under år 1991. Det gäller *motionerna Sk433 av Lars Werner m.fl. (v) yrkande 26, Sk627 av Inger Schörling m.fl. (mp) yrkande 33, Sk642 av Anita Stenberg m.fl. (mp) yrkande 2 och Sk733 av Bengt Westerberg m.fl. (fp). I motion Sk701 av Roland Larsson och Hugo Andersson (båda c)* begärs att en femprocentig hälso- och sjukvårdsavgift införs på alkohol och tobak. I motionerna återopas genomgående alkoholpolitiska skäl.

Riktlinjerna för den nuvarande alkoholpolitiken beslutades år 1977 (prop. 1976/77:108, SkU40). Riksdagen antog då under bred enighet ett samlat alkoholpolitiskt program med tonvikt på socialpolitiska insatser i vid mening och ökade resurser till förebyggande åtgärder och upplysningsverksamhet. I riktlinjerna ingår också att föra en aktiv prispolitik. Här ligger att beskattningen bör utnyttjas så att den ger bästa möjliga effekt på dryckesvanorna. Principerna innebär bl.a. att alkoholpriserna skall vara höga och följa den allmänna prisutvecklingen och att prishöjningarna skall genomföras relativt ofta.

I sitt betänkande En aktiv alkoholpolitik, m.m. (1989/90:SoU2) uttala-de socialutskottet att riksdagen måste besluta om konkreta åtgärder som leder till en sänkning av alkoholkonsumtionen. Utgångspunkten för dessa insatser borde vara det alkoholpolitiska beslut som riksdagen fattade år 1977. Utskottet ställde sig återigen bakom WHO:s mål att

minska alkoholkonsumtionen med 25 % från år 1980 till år 2000. Det fanns bl.a., enligt utskottets mening, skäl att ägna särskild uppmärksamhet åt prisutvecklingen på alkoholdrycker som en faktor av betydelse för konsumtionen.

Vad ett enigt utskott anfört om behovet av en mer aktiv alkoholpolitik gav riksdagen regeringen till känna.

En alkoholpolitisk proposition är aviserad till i april 1991.

Alkoholskatten höjdes med 5 % på samtliga alkoholdrycker den 7 maj 1990 (prop. 1989/90:114, FiU20, SkU2y).

Utskottet vill nu anföra följande.

Beskattningen av de alkoholhaltiga dryckerna är ett centralt alkoholpolitiskt instrument, som måste användas så att det ger bästa möjliga effekt på dryckesvanorna. I likhet med vad skatteutskottet tidigare anfört (1989/90:SkU2y) vill socialutskottet dock framhålla att en aktiv prispolitik endast är ett av flera medel som bör utnyttjas för att sänka alkoholkonsumtionen. Lämpligheten av en höjning av alkoholpriserna bör bedömas med hänsyn till utvecklingen i stort på alkoholområdet och till faran för skadeverkningar, t.ex. i form av ökad hemtillverkning.

Med hänvisning härtill och till att regeringens kommande proposition på det alkoholpolitiska området bör avvaktas innan riksdagen tar ställning till en skattechöjning föreslår utskottet att motionerna Sk433 (v) yrkande 26, Sk627 (mp) yrkande 33, Sk642 (mp) yrkande 2 och Sk733 (fp) avslås.

I motion Sk701 (c) begärs att en femprocentig sjukvårdsavgift skall tas ut på såväl tobak som alkohol.

Skatteutskottet har vid sin bedömning av likalydande motioner ansett att en avgift av detta slag givetvis borde ses som en skatt och att det inte finns någon anledning att dela upp beskattningen av de aktuella varorna på det sätt som motionärerna föreslagit. Socialutskottet saknar anledning att göra en annan bedömning och föreslår därför att motion Sk701 (c) avslås.

Motion Sk738 av Bo Lundgren och Karl-Gösta Svenson (båda m) rör beskattningens närmare utformning. I fråga om lättvin anser motionärerna att beskattningen bör ändras så att kvalitetsviner blir billigare och alkoholstarka lättviner dyrare (yrkande 1). Motionärerna vill också ha en lägre skatteklass för starköl med högst 3,6 viktprocent alkohol (yrkande 2) samt begär förslag om lindrad beskattning av alkoholdrycker för servering (yrkande 3). Syftet med det sistnämnda yrkandet är att styra alkoholkonsumtionen till restaurangerna och minska konsumtionen före och efter restaurangbesök och därmed åstadkomma en sänkning av totalkonsumtionen.

En utredning om beskattningen av alkoholhaltiga drycker tillsattes 1989 (dir. 1989:51). Utgångspunkten för utredningsarbetet är att skapa ett skattesystem där beskattningen av alkoholdrycker och därmed ock-

så priset i högre grad än för närvarande bestäms av dryckens alkoholhalt. Utredarens strävanden bör enligt direktiven vara att för samtliga alkoholdrycker åstadkomma ett enhetligt skattesystem som är neutralt i förhållande till konsumentens val mellan olika produkter med likvärdig alkoholstyrka. Det skall också ankomma på utredaren att pröva om den nuvarande klassindelningen av maltdrycker är ändamålsenlig och går att inordna i ett enhetligt skattesystem. Utredaren kommer att redovisa resultatet av sitt arbete senare i vår.

Socialutskottet anser att det pågående arbetet i alkoholbeskattningsutredningen bör avvaktas innan riksdagen tar ställning till sådana krav som förs fram i yrkandena 1 och 2. Motion Sk738 (m) avstyrks därför i dessa delar.

Utskottet anser inte att det finns underlag för att anta att en sänkning av alkoholpriserna på restauranger skulle leda till en sänkt totalkonsumtion. Det torde i stället finnas risk för att nya alkoholkonsumenter attraheras av sänkta alkoholpriser och att totalkonsumtionen ökar. Det är för övrigt inte givet att sänkta skatter skulle leda till lägre priser, eftersom restaurangerna själva bestämmer prissättningen. Motion Sk738 avstyrks därför även i nu aktuell del (*yrkande 3*).

Färjetrafik, m.m.

Resande som kommer till Sverige får införa resandetrustning och vissa varor fritt från tull, skatt och andra avgifter. På alkoholområdet gäller att den som fyllt 20 år och varit utomlands minst ett dygn får medföra 1 liter sprit, 1 liter vin och 2 liter starköl. Om sprit ej medförs får 2 liter vin medföras. Tullfrihet gäller inte alkoholhaltiga drycker som har anskaffats ombord på fartyg på s.k. korta rutter, t.ex. Öresundstrafiken och förbindelsen Simrishamn—Allinge. — I samband med utlandsresan kan den som reser med flyg eller båt inköpa varor skattefritt. Försäljningen i s.k. tax-free shops begränsar sig till de kvantiteter som får införas tull- och skattefritt. Beträffande den skattefria serveringen ombord gäller inga särskilda restriktioner. Frågan om huruvida färjelinjer skall betraktas som långa eller korta rutter regleras i en överenskommelse mellan Sverige, Danmark, Norge och Finland, den s.k. nordiska provianteringsöverenskommelsen (bil. 4302 till TFS 1968:210). Passagerarfartyg som går i trafik mellan hamnar i Danmark, Finland, Norge och Sverige har s.k. fri provianteringsrätt, dvs. rätt att slippa skatt på varor som säljs för förtäring ombord eller för ilandförsel. Våren 1989 omklassificerades linjen Ystad—Rönne genom beslut av regeringen till s.k. lång rutt, och därmed får skattefri försäljning ske ombord.

Rätten till skattefri proviantering och försäljning på fartyg i Gotlands- trafikerna tas upp i *motionerna Sk428 av Rolf Clarkson m.fl. (m) yrkande 4, Sk608 av Charloue Cede rschiöld (m) och Sk641 av Görel Bohlin och Birger Hagård (båda m) yrkandena 1—2*. Yrkandena grundar sig främst på en omsorg om Gotlandstrafikens ekonomi och en önskan att främja turismen till Gotland.

1* Riksdagen 1990/91. 12 saml. Nr 4y

Motioner med liknande innehåll som de nu aktuella har flera gånger avstyrkts av skatteutskottet med hänvisning bl.a. till att skattefri servering och försäljning av alkoholdrycker bör förbehållas den internationella trafiken. Utskottet delar skatteutskottets bedömning. Utskottet anser dessutom att ett tillgodoseende av motionärernas förslag skulle strida mot riksdagens uttalanden om vikten av att sänka totalkonsumtionen av alkohol. Motionerna Sk428 (m) yrkande 4 och Sk608 (m) yrkandena 1 och 2 avstyrks därför.

Frågan om skattefri försäljning i Bornholmstrafiken tas upp i flera motioner.

I motionerna Sk658 av Kaj Larsson m.fl. (s), Sk684 av Karl-Erik Olsson och Ingbritt Irhammar (båda c) och Sk732 av Bo Lundgren m.fl. (m) yrkande 4 begärs tillkännagivanden till regeringen om att färjeförbindelsen Simrishamn—Allinge bör omklassificeras till lång rutt. Motionärerna hänvisar till att Ystad—Rönne är en lång rutt och anser det orimligt ur konkurrenssynpunkt att två närliggande rutter behandlas på olika sätt. Motionärerna i motion Sk683 av Gösta Lyngå och Anna Horn af Rantzien (båda mp) anser också att konkurrensneutraliteten mellan de båda linjerna bör återställas, men på motsatt sätt, dvs. genom att färjelinjen Ystad—Rönne förklaras som kort rutt i skattehänseende.

Frågan om huruvida färjelinjer skall betraktas som långa eller korta regleras, som ovan nämnts, i den nordiska provianteringsöverenskommelsen. Sverige kan inte ensidigt ändra klassificeringen utan att säga upp överenskommelsen. Motioner om omklassificering av färjelinjen Simrishamn—Allinge till lång rutt har avstyrkts av skatteutskottet, bl.a. med hänvisning till att detta kräver nya förhandlingar med Danmark, som hittills inte visat intresse för en omklassificering av denna linje. I detta sammanhang kan nämnas att EGs ministerråd har uttalat sig för ett avskaffande av resandebestämmelserna från 1993. Danmark har dock haft reservationer i detta avseende.

Utskottet instämmer i uppfattningen att närliggande rutter bör behandlas lika. Enligt utskottets bedömning vore det från alkoholpolitisk synpunkt lämpligt om den skattefria försäljningen på sträckan Ystad—Rönne upphörde. Detta kräver dock nya förhandlingar med Danmark. Med hänsyn härtill föreslår utskottet att de nu aktuella motionerna avstyrks.

Motionärerna i motion Sk642 (mp) anser att skatt skall betalas på all införsel av alkoholhaltiga drycker (yrkande 3). I motion Sk683 (mp) begärs ett tillkännagivande om att inter-nordiska färjeleder förklaras som korta rutter. Enligt motionärerna bör inte hälsoskadorna av alkohol och tobak uppmuntras skattevägen i syfte att stödja turistnäringen.

Motioner om att slopa skattelättnader vid försäljningen och införseln av alkoholdrycker i utlandstrafiken har behandlats av skatteutskottet flera gånger tidigare, se bl.a. 1989/90:SkU2y.

Skatteutskottet har vid behandlingen av dessa frågor haft viss förståelse för önskemålet att ingripa mot utlandsresenärernas skattefria in-

försel men har avstyrkt yrkandena med hänvisning till svårigheterna att nå fram till internationella överenskommelser i denna fråga och till att det inte kunde anses aktuellt att söka speciella lösningar för i Sverige bosatta personer.

Socialutskottet delar skatteutskottets inställning. Motionerna Sk642 (mp) yrkande 3 och Sk683 (mp) yrkande 2 avstyrks alltså. Som tidigare påpekats har EG:s ministerråd uttalat sig för ett avskaffande av de särskilda resandebestämmelserna fr.o.m. 1993.

I *motion Sk732 (m) yrkande 4* begärs ett tillkännagivande om vad som i motionen anförts om att avskaffa den s.k. Lex Öresund. Motionärerna anser att de regler som skall gälla för färjeförbindelserna från Skåne till Danmark i princip bör ha samma utformning som för övriga linjer, t.ex. linjerna mellan Göteborg och Danmark samt Halland och Danmark. Sverige bör enligt motionärerna ta initiativ till nya överläggningar med Danmark för att få bort "Lex Öresund".

"Lex Öresund" innebär att rätt till tullfri införsel av varor som anskaffats ombord *inte* gäller spritdrycker, vin eller starköl och inte mer än 40 cigaretter eller 20 cigarrer för resande som kommer med fartyg i trafik mellan dansk hamn vid Öresund eller Östersjön och Malmöhus, Kristianstads och Blekinge län eller Kalmar län t.o.m. Kalmar i norr (8 § resandeförordningen (1987:1072)).

En utvidgning av rätten till tullfri införsel av alkoholdrycker skulle enligt utskottets bedömning motverka den sänkning av den totala alkoholkonsumtionen som riksdagen tidigare uttalat sig för. Motion Sk732 (m) yrkande 4 avstyrks därför.

EG och alkoholbeskattningen

I *motion Sk623 av Gudrun Schyman m.fl. (v)* begärs ett tillkännagivande till regeringen om vad som i motionen anförts om att alkoholen skall undantas vid en EG-integration. Sverige har av sociala och medicinska skäl all anledning att behålla sina högre punktskatter på alkohol, anför motionärerna. Sverige måste alltså kräva att alkoholen undantas från integrationen i ett eventuellt EES-avtal och vid ett eventuellt EG-medlemskap. Även i *motion Sk642 (mp)* begärs ett tillkännagivande till regeringen om att den pågående harmoniseringen till EG inte får leda till att skatten på alkoholhaltiga drycker sänks (*yrkande 1*).

I *motion Sk428 (m)* begärs ett tillkännagivande om att den fria provianteringsrätten inom färjetrafiken bör bibehållas även inom ett utökat EG-område (*yrkande 3*).

Frågan om harmonisering av skattesatser omfattas inte av de nu pågående EG—EFTA-förhandlingarna.

1987 presenterade EG-kommissionen förslag rörande harmoniseringen av den indirekta beskattningen inom EG. Efter kritik från medlemsländerna presenterades 1989 kraftigt reviderade förslag.

I de nu liggande förslagen avseende moms och punktskatter anges minimiskattesatser, vilket således inte hindrar ett land från att använda högre skattesatser. Kommissionens uppfattning är dock att man på sikt bör eftersträva en harmonisering av de indirekta skatterna inom EG. Tidsplanen för den fortsatta behandlingen av förslagen är oklar eftersom det rör sig om kontroversiella frågor, som dessutom kräver enhälliga beslut i rådet.

Frågor om resandebestämmelser — kvantitets- och värdegränser för varor som inköpts av resande för personligt bruk — har i någon mån varit uppe för diskussion inom ramen för Luxemburgprocessen, där sakdiskussionerna dock skjutits på framtiden. Frågan har också tagits upp i EFTA-kretsen inom ramen för Oslo/Bryssel-processen. Vad som härvid diskuterats är inte någon fullständig harmonisering av resandebestämmelserna, utan endast möjligheterna att samordna villkoren för dessa bestämmelser (inom EG avser de uppsatta värdegränserna beskattade varor, medan motsvarande gränser i flertalet EFTA-länder avser varor som köpts tax-free). Kommissionens inställning till att diskutera dessa frågor med EFTA-sidan är för närvarande oklar.

När det gäller utvecklingen inom EG har rådet uttalat sig för ett avskaffande av resandebestämmelserna från 1993. Danmark har dock reservationer i detta avseende.

Den enda fråga med alkoholpolitiska beröringspunkter som direkt aktualiserats i EES-förhandlingarna gäller statliga handelsmonopol.

Socialutskottet konstaterade i ett yttrande till utrikesutskottet över motioner om Sverige och den västeuropeiska integrationen att det inte finns någon gemensam alkoholpolitik inom EG och inte heller någon gemensam skattepolitik (1990/91:SoU1y).

Socialutskottet anförde vidare:

Diskussioner pågår dock om skattepolitiken. Inget hindrar ett land från att bedriva en restriktiv alkoholpolitik, där t.ex. prismekanismen utnyttjas som ett aktivt alkoholpolitiskt instrument. Socialutskottet vill kraftigt understryka att integrationsarbetet från svensk sida inte får bedrivas så att en effektiv svensk alkoholpolitik försvåras. Utskottet utgår från att regeringen noga bevakar denna fråga.

Skatteutskottet uppgav i sitt yttrande i samma fråga att de pågående EES-förhandlingarna inte i någon nämnvärd utsträckning omfattat beskattningsfrågorna, vare sig på alkoholområdet eller i övrigt. Vidare hänvisade skatteutskottet till att den framtida utformningen av de svenska alkoholskatterna för övrigt är under utredning (Fi 1989:06), varvid bl.a. EG-aspekterna skall beaktas (dir. 1989:51). I fråga om skatterna på bl.a. alkoholdrycker hade skatteutskottet tidigare understrukit att målet för ett svenskt deltagande i den västeuropeiska integrationsprocessen borde vara att de sociala och hälsomässiga strävandena inom den svenska politiken inte fick försvagas (1990/91:SkU1y).

Utrikesutskottet anslöt sig till social- och skatteutskottens yttranden (1990/91:UU8 s. 62) och avstyrkte de då aktuella motionerna. Riksdagen följde utrikesutskottet.

Alkoholskatteutredningen, som alltså även skall beakta EG-aspekterna i sin översyn, kommer som tidigare nämnts att lägga fram ett betänkande senare under våren 1991.

Här kan också nämnas att Europarådets parlamentariska församling den 4 oktober 1990 har rekommenderat ministerkommittén att låta en expertgrupp utarbeta nationella strategier för att sänka alkoholkonsumtionen och förhindra missbruk. I parlamentariska församlingens rekommendation (nr 1136) betonas bl.a. att alkoholtraditionerna skiljer sig väsentligt mellan olika delar i Europa och att det därför krävs varierande nationella strategier för att sänka alkoholkonsumtionen. En anpassning till de olika alkoholtraditionerna medför också att skillnaderna i alkoholskattenivåer mellan de olika länderna bör tillåtas bestå, heter det i rekommendationen.

Utskottet vill återigen understryka att det europeiska integrationsarbetet från svensk sida inte får bedrivas så att en effektiv svensk alkoholpolitik försvåras. Några sådana initiativ som begärs i motionerna Sk623 (v), Sk642 (mp) och Sk428 (m) behövs dock inte, varför utskottet föreslår att motionerna avstyrks.

Avgifter på utskänkningstillstånd

I motion Sk685 av Gudrun Norberg (fp) och Karin Israelsson (c) begärs förslag om en särskild avgift för serveringstillstånd för alkoholdrycker. En sådan avgift skulle enligt motionärerna bl.a. kunna bidra till återhållsamhet med ansökningar och ha en skötsamhetseffekt. I motion So207 av Eva Goës m.fl. (mp), som remitterats till socialutskottet, begärs lagstiftning om "höga, obligatoriska avgifter för serveringstillstånd" (yrkande 1).

Utskottet beslutar att med detta yttrande överlämna det senare motionsyrkandet till skatteutskottet.

Skatteutskottet behandlade frågan om en höjning av expeditionsavgifterna för serveringstillstånd i ett yttrande till finansutskottet våren 1990 (1989/90:SkU2y). Skatteutskottet anförde:

Frågan om en höjning av expeditionsavgifterna för serveringstillstånd, som tidigare har tagits upp av alkoholhandelsutredningen (SOU 1985:15, jfr SkU 1987/88:4y), har på nytt aktualiserats av socialstyrelsen. I sitt remissyttrande över länsstyrelsernas anslagsframställningar har socialstyrelsen föreslagit att nuvarande expeditionsavgifter för alkoholtillstånd omformas till ansökningsavgifter och höjs. Förslaget innebär också att en årlig registerhållnings- och tillsynsavgift införs och avpassas så att länsstyrelsernas kostnad för tillsynen kan täckas (prop. 1989/90:100 bil. 15 s. 62). Enligt utskottets mening kan man utgå från att de nu aktuella avgiftsfrågorna och förhållandena inom restaurangbranschen kommer att tas upp av regeringen i samband med det fortlöpande arbetet som pågår angående de alkoholpolitiska frågorna utan särskild framställning från riksdagens sida. Syftet med motionerna får därför i viss mån anses vara redan tillgodosett. I den mån så inte är fallet avstyrker utskottet de nu aktuella yrkandena.

Finansutskottet gjorde för sin del ingen annan bedömning utan föreslog riksdagen att avslå de då aktuella motionerna (1989/90:FiU20). Riksdagen följde finansutskottet (rskr. 205).

En alkoholpolitisk proposition har aviserats till den 26 april 1991.

Socialutskottets tillkännagivande till regeringen hösten 1989 om behovet av en mer aktiv alkoholpolitik skedde bl.a. med anledning av en motion (fp) om avgifter på serveringstillstånd (1989/90:SoU2). Socialutskottet, som ansåg att serveringstillstånden utgjorde ett växande problem med hänsyn till det stora antalet ungdomar som besöker restauranger och andra serveringsställen, utgick från att regeringen skulle ta initiativ till de förändringar beträffande serveringstillstånd som kunde behövas.

Socialutskottet anser att den alkoholpolitiska propositionen bör avvaktas innan riksdagen tar ställning till frågan om avgifter på serveringstillstånd. Utskottet föreslår att motionerna Sk685 (fp, c) och So207 (mp) yrkande 1 avstyrks.

Stockholm den 5 mars 1991

På socialutskottets vägnar

Daniel Tarschys

Närvarande: Daniel Tarschys (fp), Bo Holmberg (s), Anita Persson (s), Aina Westin (s), Ulla Tillander (c), Ingrid Andersson (s), Per Stenmarck (m), Rinaldo Karlsson (s), Ingegerd Anderlund (s), Ingrid Hemmingsson (m), Rosa Östh (c), Gudrun Schyman (v), Anita Stenberg (mp), Jan Andersson (s), Sinikka Bohlin (s), Ingegerd Troedsson (m) och Barbro Westerholm (fp).

Avvikande meningar

1. Alkoholbeskattningen

Daniel Tarschys (fp), Ulla Tillander (c), Rosa Östh (c) och Barbro Westerholm (fp) anför:

I det alkoholpolitiska program som riksdagen under bred enighet antog år 1977 ingår bl.a. att föra en aktiv prispolitik. Principerna för beskattningen bör vara att alkoholpriserna skall vara höga och följa den allmänna prisutvecklingen och att prishöjningar skall genomföras relativt ofta. Prishöjningar har emellertid under senare tid inte kommit till stånd i den takt som är nödvändig för att prisinstrumentet skall

ha åsyftad verkan. Alkoholskatten har inte höjts sedan den 7 maj 1990 och då med 5 %. Vi tillstyrker därför motion Sk733 (fp), vari föreslås en alkoholskatteshöjning med minst 10 % under år 1991.

Övriga motioner angående alkoholskatteshöjningar avstyrks till den del de inte är tillgodosedda med vad som här anförts.

2. Alkoholbeskattningen

Gudrun Schyman (v) anför:

Alkoholbruket leder ofta till svåra hälsoproblem för individen. I sin förlängning orsakar denna ohälsa samhället stora kostnader för vård och förlorad produktion. Jag anser därför i likhet med motionärerna i motion Sk433 (v) att det är motiverat med ett högt indirekt skatteuttag på alkohol. Skatten bör höjas med 10 % från den 1 juli 1991. Motion Sk433 (v) yrkande 26 tillstyrks alltså.

Övriga motioner angående alkoholskatteshöjningar avstyrks till den del de inte är tillgodosedda med vad som här anförts.

3. Alkoholbeskattningen

Anita Stenberg (mp) anför:

Med hänsyn till de stora sociala problem och sjukvårdskostnader som orsakas av alkoholkonsumtionen bör en real skatteshöjning ske på detta område. Jag tillstyrker därför motionerna Sk627 (mp) yrkande 33 och Sk642 (mp) yrkande 2, vari föreslås att skatten på sprit höjs med 20 % och skatten på vin- och maltdrycker med 10 % från den 1 juli 1991.

Övriga motioner angående alkoholskatteshöjningar avstyrks till den del de inte är tillgodosedda med vad som här anförts.

4. Beskattningens utformning

Per Stenmarck, Ingrid Hemmingsson och Ingegerd Troedsson (alla m) anför:

Målsättningen för alkoholpolitiken är att minska den totala alkoholkonsumtionen och att få till stånd en övergång till konsumtion av svagare alkoholdrycker. Samtidigt måste de alkoholpolitiska åtgärder som vidtas ha en bred förankring hos medborgarna. Följande förändringar av nuvarande lagstiftning bör enligt vår mening vidtas:

Lättvinsbeskattningen bör ändras så att kvalitetsviner blir billigare och vissa förhållandevis alkoholstarka lättviner dyrare. Detta sker genom att den s.k. procentavgiften sänks samtidigt som grundavgiften höjs. Vidare bör en ny skatteklass införas för öl med en alkoholhalt som inte överstiger 3,6 viktprocent. Därmed skapas förutsättningar för ett kvalitetsöl som i fråga om alkoholstyrka och beskattning kommer att ligga mitt emellan folkölet och det nuvarande starkölet. Öl i den nya skatteklassen bör försäljas endast på Systembolaget. Genom den prisskillnad som uppstår mellan det nya "svaga" starkölet och normalt starköl kommer en övergång att ske till det svagare starkölets förmån

och en minskning av totalkonsumtionen därmed ske. Regeringen bör också snarast utreda frågan om hur en lindring av beskattningen av sådan alkohol som tillhandahålls genom servering skall kunna utformas. Om restaurangpriserna på alkohol sänks kommer alkoholkonsumtionen att styras till restaurangerna och konsumtionen före och/eller efter restaurangbesök att minska. Därmed är det troligen möjligt att åstadkomma en sänkning av totalkonsumtionen.

Vi tillstyrker alltså motion Sk738 (m) yrkandena 1—3.

5. Färjetrafiken

Per Stenmarck, Ingrid Hemmingsson och Ingegerd Troedsson (alla m) anför:

Från olika håll har under senare år förslag lagts fram om viss skattefri försäljning av varor i *färjetrafiken mellan Gotland och det svenska fastlandet*. Bl.a. har länsstyrelsen i Gotlands län, Gotlands kommun och statens industriverk ställt sig bakom denna tanke. Härvid har åberopats att förekomsten av en sådan försäljning skulle stimulera en god trafikförsörjning, förlänga turistsäsongen och öka Gotlands attraktionskraft för den växande konferensnäringen. Vidare har framhållits att många europeiska länder i dag tillåter en viss försäljning av skattefria varor i trafik mellan fastlandet och en ö inom det egna landet om trafiken sker över internationellt vatten.

Vi anser i likhet med motionärerna i motionerna Sk428 (m) yrkande 4, Sk608 (m) och Sk641 (m) yrkandena 1 och 2 att man bör undersöka möjligheten att tillåta servering av obeskattade alkoholdrycker ombord på Gotlandsfärjorna. En sådan ordning skulle enligt vår mening inte medföra några större kontrollproblem eller andra problem med ordningen, trevnaden och nykterheten ombord. De nu nämnda motionerna tillstyrks alltså.

Vi anser vidare att det inte finns något skäl till att *färjetrafiken på Bornholm* inte skall få bedrivas på samma villkor som gäller för rederierna i Göteborgs- och Stockholmsregionerna. Genom att anse samtliga förbindelser med Bornholm som långa rutter skapas förutsättningar för ett ökat passagerarunderlag, vilket medför att trafiken kan utökas och förbättras.

Av de linjer som i dag går i trafik på Bornholm är det endast linjen Ystad—Rönne som enligt beslut våren 1989 får drivas som lång rutt. För den linjen gäller alltså de villkor som enligt vad som nyss sagts bör gälla för all Bornholmstrafik. Klassificeringen för linjen Simrishamn—Allinge har däremot inte ändrats från kort rutt till lång rutt. Därigenom har det uppkommit en helt oacceptabel snedvridning i konkurrensförhållandena. Frågan är också av regionalpolitisk betydelse för östra Skåne, inte minst med tanke på turistnäringen.

Enligt vår mening måste regeringen omedelbart ta upp frågan om ändrad klassificering också för linjen Simrishamn—Allinge till diskussion med Danmark.

Det anförda innebär att vi tillstyrker motionerna Sk658 (s), Sk684 (c) och Sk732 (m) yrkande 4 och avstyrker motion Sk638 (mp).

När det sedan gäller *färjetrafiken i Öresund* anser vi att de regler som skall gälla för färjeförbindelserna från Skåne till Danmark i princip måste ha samma utformning som för övriga linjer mellan exempelvis Göteborg och Danmark samt Halland och Danmark. Sverige bör ta initiativ till nya överläggningar med Danmark för att få bort den s.k. Lex Öresund.

Vi tillstyrker alltså motion Sk732 (m) yrkande 4.

6. EG och alkoholbeskattningen

Gudrun Schyman (v) och Anita Stenberg (mp) anför:

I ett EES-avtal och vid ett EG-medlemskap kommer svenska skattehöjningar på alkohol inte att accepteras. Att lägre pris leder till högre totalkonsumtion, fler högkonsumenter och fler alkoholskadade är väl känt bland forskare och personer inom missbrukarvården.

Vi anser därför att Sverige av sociala och medicinska skäl har all anledning att behålla sina högre punktskatter på alkohol. Sverige måste alltså kräva att alkoholen undantas från integrationen i ett eventuellt EES-avtal och vid ett eventuellt EG-medlemskap. Vad vi nu har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att vi i berörda delar tillstyrker motionerna Sk623 (v) och Sk642 (mp) yrkande 1.

7. Avgifter på serveringstillstånd

Anita Stenberg (mp) anför:

Jag delar uppfattningen i motionerna Sk685 (fp, c) och So207 (mp) yrkande 1 att höga avgifter för serveringstillstånd bör införas. Detta skulle kunna vara ett sätt att komma till rätta med överetablering och överträdelser av alkohollagstiftningen. De nu nämnda motionerna tillstyrks alltså, såvitt här är i fråga.

